

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 3. Utrùm Deus cognoscat præsentia, & præterita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

ARTICULUS III.

Utrum Deus cognoscat praesentia & praeterita.

RESPONSIO I.

Deus praesentia omnia cognoscit. Est de fide.

Prob. 1. ex Script. in qua haec veritas evidenter exprimitur. Nam dicitur ad Hebr. c. 4. Non est ulla creatura invisibilis in conspectu ejus. Omnia autem nuda & aperta sunt oculis ejus. Genes. c. 1. Vidit Deus cuncta, quae fecerat, & erant valde bona. Et Job. c. 28. Ipse (Deus) fines mundi intuetur, & omnia, quae sub sole sunt, respicit. Et Ecclesiastici c. 23. Omnia videt oculus illius. oculi Domini multo plus lucidiores sunt super solem, circumspicientes omnes vias hominum, & profundum abyssi, & hominum corda intrinsecas in absconditis partes. Domino enim Deo, antequam crearentur, omnia sunt agnita: sic & post perfectum respicit omnia. Quibus Scripturae textibus minutissimorum etiam quorumlibet existentium manifeste comprehenditur distincta cognitio, quae ulterius demonstrari potest ex iis locis, quibus asseritur Deum etiam minimorum quorumque providentiam habere, ut cum Matth. c. 10. Christus ait: Nonne duo passeret asse vaneunt, & unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro? Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere: multis passeribus meliores estis vos. Nam si Deus rebus etiam minutissimis providet, quomodo hominum praesentium sibi amicorum providentiam non habebit? Cum autem providentia, quam circa minutissima quaeque exercet Deus, non sit tantum generalis, qualem v. g. reges circa subditos suos exercent; talis enim supremo & perfectissimo provisorio minime congruit; sed in singula, quibus Deus providet, distincte cadat; non potest esse sine distincta cognitione singulorum. Ergo, &c.

Prob. 2. Ratione. Intellectus divinus potest cognoscere id omne, quod habet realem & intrinsecam cognoscibilitatem. Nam hoc potest etiam intellectus creatus, ut experientia docet. Atqui omnia praesentia habent realem & intrinsecam cognoscibilitatem. Reales enim & intrinseca cognoscibiles est affectio omnis entis in actu. Ergo Deus potest distincte cognoscere omnia praesentia. Ergo re ipsa omnia praesentia cognoscit. Intellectus enim divinus, cum sit infinitus simpliciter in genere intelligentis, sic ut in genere intelligentis nihil melius esse vel cogitari possit, semper est in actu intelligendi id omne, quod potest intelligere.

Obj. S. Hieronymus Comment. in Habacuc c. 1. Deo minutissimorum existentium distinctam cognitionem aperte denegat. Sic enim loquitur: Sicut in hominibus etiam per singulos Dei currit providentia, sic in ceteris animalibus generalem quidem dispositionem & ordinem, cursumque rerum intelligere possumus. Verbi gratia, quomodo nascatur piscium multitudo, & vivat in aquis: quomodo reptilia & quadrupedia oriantur in terra, & quibus alantur cibis. Ceterum absurdum est, ad hoc Dei deducere majestatem, ut sciat per momenta singula quot nascantur culices, quotque moriantur: quae cicicum, & pulicum, & muscarum sit in terra multitudo: quanti pisces in aqua natent, & qui de minoribus majorum praeda cedere debeant. Non sumus tam fatui adulatores Dei, ut dum potentiam ejus etiam ad ima detrahimus, in nos ipsos injuriosi simus: eandem rationabilium quam irrationabilium providentiam esse dicentes. Ex quo liber ille apocryphus stultitia condemnandus est, in quo scriptum est quendam Angelum nomine Tyri praesse reptilibus. Et in hanc similitudinem piscibus quoque & arboribus & bestiis universis proprios in custodia Angelos assignatos. Ergo, &c.

Respondent satis communiter Scholastici, sic distinguendo ant. S. Hieronymus denegat Deo minutissimorum existentium distinctam cognitionem, conjunctam cum amore & benevolentia, qua Deus homines profecquitur, eisque providet, C. ant. Denegat simpliciter, N. ant. Hac responsione excusatur S. Doctor: sed mens Simonnet Theol. Tom. I.

ejus, ut videtur nobis, non satis attingitur. Nam, ut nobis videtur evidenter colligi ex textu, S. Hieronymus, & quidem recte negans eandem esse hominum & ceterorum animalium providentiam, hoc discrimen constituit in eo, quod Dei providentia currat per singulos homines, non item per singula alia animalia, ita ut Deus hominibus non solum universaliter, sed etiam singulariter, ceteris vero animalibus non singulariter, sed universaliter tantum provideat; seu ita ut Deus non solum hominum multitudini, sed etiam singulis individuis hujus multitudinis, ceterorum vero animalium multitudini tantum provideat, & ita specialem hominum, ceterorum vero animalium generalem tantum curam gerat. Quod ut probet, asserit non sine absurditate, & divinae majestatis depressionem dici posse, quod Deus singulorum animalculorum, imò & piscium, ac proinde & ceterorum animalium distinctam cognitionem habeat, sine qua tamen distincta cognitione singulorum animalium curam gerere non potest. Itaque videtur nobis hac in re lapsus, ac deferendum esse S. Hieronymum.

S. autem Hieronymo respondemus, cum Deus sit intime praesens per suam immensitatem omnibus omnino existentibus etiam minutissimis, & omnia omnino existentia etiam minutissima habeant intrinsecam cognoscibilitatem, omnia omnino existentia etiam minutissima non posse non distincte cognosci ab intellectu divino, cujus vis in cognoscendo infinita valet ad simul cognoscenda plura & plura in infinitum, sive magna sint, sive minuta. Neque ita sentiendum de scientia divina, eam ad ima detrahimus, sed extendimus; cum per hanc etiam minutissimorum distinctam cognitionem non impediatur aut retardetur à distincta contemplatione majorum aliorum quorumcumque cognoscibilium: sicut neque potentiam divinam elevamus, cum eam extendimus ad productionem, & conservationem, aut destructionem etiam minutissimorum entium, quia hoc exigit ratio primi ac supremi entis, nec inde impeditur aut retardari potest à productione vel conservatione entium quorumlibet aliorum nobilissimorum. Similiter neque providentiae divinae detrahimus, cum asserimus Deum providere singulis minutissimis pro eorum modulo, quia inde ne minimum quidem potest impeditur vel retardari à speciali providentia circa nobiliores substantias etiam singillatim exercenda.

RESPONSIO II.

Deus cognoscit etiam omnia praeterita. Est de fide.

Prob. 1. ex Script. Nam 1. haec Apostoli verba ad Hebr. c. 4. Non est ulla creatura invisibilis in conspectu ejus: omnia autem nuda & aperta sunt oculis ejus, generalia sunt, & generaliter accipienda; cum nulla sit ratio ea restringendi; proindeque tam de praeteritis quam de praesentibus intelligi debent. 2. Dicitur Psal. 138. Ecce, Domine, tu cognovisti omnia, novissima & antiqua, hoc est praeterita. Et Ecclesiastici c. 39. Opera omnis carnis coram illo, & non est quidquam absconditum ab oculis ejus: à seculo & usque in saeculum respicit, & nihil est mirabile in conspectu ejus. Certè si opera omnis carnis sunt coram Deo, si à saeculo usque in saeculum respicit, omnia sive praeterita, sive praesentia, sive futura, semper & invariabiliter intuetur. Et si nihil mirabile est in conspectu ejus, certè quia nihil planè ignorat, aut ignorare potest; admiratio enim ignorantis est. Hinc Deus aliquando singulis hominibus reddere poterit, & reddet secundum opera eorum. Hinc, ut eodem loco prosequitur Ecclesiasticus, non est dicere: Quid est hoc, aut quid est istud? omnia enim in tempore suo querentur, hoc est, à Deo ponderabuntur, & laude vel vituperio, mercede vel poena digna afficientur.

Prob. 2. Ratione. Nam Deus cognoscit omne cognoscibile. Sed praeterita sunt cognoscibilia, ut docemur experientia nostra. Ergo, &c. Praeterea, Deus distincte cognoscit omnia praesentia, ut superiori Respons. demonstratum est. Sed omne, quod semel cognoscit, semper & pro semper eodem planè modo cognoscit.

D 2 Ergo

Ergo omnia, quæ aliquando sunt, distinctè cognoscit, etiam postquam defierunt esse. Minor probatur ex scientiæ divinæ invariabilitate, quam eleganter exprimit S. Augustinus lib. 11. de Civ. c. 12. his verbis: *Non quod ullo modo Dei scientia varietur, ut aliud in eo fiat, quæ nondum sunt, aliud quæ jam sunt, aliud quæ fuerunt. Non enim more nostro ille, vel quod futurum est, prospicit; vel quod præsens est, aspicit; vel quod præteritum est, respicit; sed alio modo quodam à nostrarum cogitationum consuetudine longè latèque diverso: ille quippe, non ex hoc in illud, cogitatione mutata, sed omnino incommutabiliter videt: ita ut illa quidem, quæ temporaliter sunt, & futura, nondum sint, & præsentia, jam sint, & præterita, jam non sint: ipse vero hæc omnia stabili ac sempiterna præsentia comprehendat... nec aliter nunc, & aliter antea, & aliter postea: quoniam non sicut nostra, ita & ejus quoque scientia trium temporum, præsentis videlicet, & præteriti, vel futuri, varietate mutatur: apud quem non est immutatio, nec momenti obumbratio. Neque enim ejus intentio de cogitatione in cogitationem transiit, in cuius incorporeo continuo simul ad sunt cuncta quæ novit. Deus igitur ab æterno & pro æterno res omnes, aliquando existentes, incommutabiliter videt pro tali differentia temporis esse, pro anteriori nondum esse, & pro posteriori non amplius esse, si re ipsa aliquando desinant esse; & ita tam præterita, sicut & futura cognoscit, quam præsentia.*

ARTICULUS IV.

Utrum Deus cognoscat res omnes absolute futuras.

Nota 1. Absolute futurum dicitur illud omne, quod nondum est, & aliquando erit. Dividitur in necessarium & liberum. Necessarium est illud, quod erit à causa naturaliter & necessariò operante, hoc est, à causa, quæ in actu primo completa, habensque omnia ad agendum prærequisita, non poterit non agere. Liberum est illud, quod erit à causa agente ex propria electione, ac proinde à causa, quæ positis omnibus ad agendum prærequisitis, poterit agere vel non agere ex propria determinatione, & re ipsa ager, quia se ipsa determinabit ad agendum potius quam non agendum, aut ad agendum potius hoc, quam illud.

Nota 2. Futurum necessarium duplex est: unum scilicet, quod erit à causa necessaria, naturaliter impedibili, ut dies crastinus; & alterum, quod erit à causa necessaria, naturaliter impedibili, ut mors secutura ex tali morbo; qui tamen à perito medico sanari posset. Unde hoc futurum, quamvis necessarium, dicitur contingens latè, quia sic erit & quidem necessariò à causa sua non impedita, ut etiam naturaliter posset non esse, quia causa ejus, quantumvis necessaria, posset etiam naturaliter impediri. Hinc absolute futurum dividitur etiam in latè contingens, & strictè contingens. Latè contingens est illud quod erit à causa ad unum determinata, sed naturaliter impedibili. Strictè verò contingens est illud, quod erit à causa activè indifferente ad opposita; & est adhuc duplex: unum nempe, quod pendet à solo Deo, qualia sunt ea omnia quæ Deus solus ad extra facturum est; & aliud, quod non à solo Deo, sed etiam à creatura rationali dependet, quales sunt omnes actus liberi voluntatis humanæ vel Angelicæ, aliquando eligendi. His præsuppositis sit

RESPONSIO I.

Deus cognoscit omnia absolute futura, quæ ab eo solo dependent.

Prob. 1. ex Script. Nam Eccl. cap. 23. dicitur: *Domino Deo, antequam crearentur, omnia sunt agnita.* 2. ex S. August. lib. 5. de Civ. cap. 9. ubi de Deo ait: *Novit incommutabiliter omnia, quæ futura sunt, & quæ ipse facturus est.* 3. Ratione. Nam Deus ab æterno cognovit omnia sua decreta, ac proinde ab æter-

no cognovit ea omnia, quæ decrevit facere in tempore. Ergo nihil ignorat eorum, quæ ipse in tempore facturus est.

RESPONSIO II.

Deus cognoscit omnia absolute futura necessaria, sive etiam latè contingentia sunt, sive non.

Prob. Nam Deus perfectè cognoscit naturam, dotes, energiam causarum naturalium. Item perfectè cognoscit seriem & ordinem earum; cum ipse hunc ordinem constituerit, & constitutum conservet. Ergo perfectè cognoscit omnes illarum causarum effectus futuros; cum perfectè cognoscat, quinam naturaliter impediri possint, quinam verò non; & exiis, qui naturaliter impediri possunt, quinam sint re ipsa impediendi, quinam verò non. Hæc enim ignorari non possunt ab eo, qui perfectè cognoscit naturam, dotes, &c. causarum naturalium, ut per se manifestum est.

RESPONSIO III.

Deus perfectè cognoscit omnia absolute futura libera & strictè contingentia, quæ ab ipso simul & à creatura rationali dependent. Est de fide.

Prob. 1. ex Script. Nam dicitur Psal. 138. *Intellexisti cogitationes meas de longe: semitam meam, & funiculum meum investigasti: & omnes vias meas prævidisti.* Et Eccl. c. 39. *Opera omnis carnis coram illo, & non est quidquam absconditum ab oculis ejus. A seculo usque in seculum respicit, & nihil est mirabile in conspectu ejus.* Quibus verbis Ecclesiasticus Deo attribuit claram & intuitivam cognitionem operum omnis carnis; hoc est, omnium hominum non solum præsentium, sed etiam præteritorum, & futurorum. Et Danielis c. 13. *Deus æterne, qui absconditorum es cognitor, qui nosti omnia, antequam fiant, tu scis quoniam falsum testimonium tulerunt contra me.* Quæ verba sunt Sulannæ, Deum alloquentis, ipsique manifestè attribuentis certam cognitionem rerum omnium futurarum, & præteritum liberorum actuum, seu bonarum & malarum actionum. Eodem pertinet illud Davidis Psal. 138. *Tu cognovisti omnia, novissima & antiqua.* Quæ verba generalia sunt, nec restrictionem patiuntur.

Prob. 2. ex prædictionibus divinis. Nam Deus quamplurima per Christum & Prophetas etiam minutatim prænuñciavit, quæ postea exactissimè impleta sunt, quamvis eorum eventus à libera hominum determinatione dependeret. Ergo quamplurima ab hominum libera determinatione dependentia, ac proinde quamplurima libera absolute futura præscivit. Non enim prænuñciavit, nisi quæ præscivit, nec distinctissimè prænuñciavit, nisi quæ distinctissimè præscivit. Nec dic Deum conjecturaliter tantum prænuñciasse, & ita conjecturaliter tantum præscivisse. Deum enim conjecturaliter tantum prænuñciare, & ita prænuñciando falli & fallere posse, evidenter repugnat; alioqui Deus non est ens, quo nihil melius esse & cogitari potest. Præterea, tot tam minutatim prænuñciata, & tamen exactissimè impleta, quamvis non sine plurimis plurimorum hominum actibus liberis impleri potuerint, conjecturaliter tantum prænuñciari non potuisse, cordatus quisque facile agnoscat. Ergo Deus omnia libera absolute futura præscit. Nam si aliqua præscire negari non potest, præscire omnia concedendus est: cum non sit potior ratio pro unis, quam pro aliis, neque ex parte ipsorum liberorum absolute futurorum; sunt enim omnia æqualiter scibilia: neque ex parte Dei; nam de intellectu divino dici non potest, quòd ad tot, & non plura, valeat prævidenda; alioqui non est illimitatus in genere intelligentis. Ergo, &c.

Prob. 3. argumento theologico. Si Deus non præscit certò & infallibiliter libera absolute futura, non est Deus. Conf. manifestam implicat contradictionem. Ergo, &c. **Prob. seq. maj.** Quia alioqui non potest certò & infallibiliter prænuñciare libera absolute futura, ut patet ex terminis. Atqui posse certò & infallibiliter prænuñciare libera absolute futura, est divinitatis, ut ita